

“Стратегийн түншлэл” байгуулахад чиглэсэн Монгол, Японы хамтарсан мэдэгдэл

Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Цахиагийн Элбэгдорж Япон Улсын Засгийн газрын урилгаар 2010 оны 11 дүгээр сарын 15-19-ний өдрүүдэд Япон Улсад төрийн айлчлал хийв. Ерөнхийлөгч Ц.Элбэгдорж 18-ны өдөр Япон Улсын Цог Жавхлант Эзэн Хаан Акихитод бараалхаж, Парламентын Төлөөлөгчдийн Танхимын дарга Т.Ёкомичи, Зөвлөхүүдийн Танхимын дарга Т.Нишиока нартай уулзав. Ерөнхийлөгч Ц.Элбэгдорж Япон Улсын Парламентын нэгдсэн чуулганд үг хэлэв.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Ц.Элбэгдорж 19-ний өдөр Япон Улсын Ерөнхий сайд Н.Кантай хэлэлцээ хийж, хэлэлцээний дүнгээр дараах Хамтарсан мэдэгдлийг гаргав.

1.Монгол улс ардчилал, зах зээлийн эдийн засгийн тогтолцоонд шилжсэн 1990 оноос хойш Монгол, Япон хоёр улс эрх чөлөө, ардчиллын нийтлэг үнэт зүйлст тулгуурлан найрамдалт харилцаа хөгжүүлж ирсэн бөгөөд 1997 онд харилцааг Иж бүрэн түншлэлийн зарчмаар хөгжүүлэх тухай гадаад бодлогын нэгдмэл зорилтыг тунхаглан бүх салбарт, түүний дотор хоёр талаар болон бүс нутаг, олон улсын тавцанд найрсгаар хамтран ажиллаж ирснийг талууд өндөр үнэлэв. Ялангуяа 2007 оны 2 дугаар сард хоёр орны тэргүүн нарын гарын үсэг зурсан “Монгол, Японы хамтын ажиллагааны 10 жилийн үндсэн хөтөлбөр”-ийн үндсэн дээр Иж бүрэн түншлэлийн харилцааг хөгжүүлж ирсэн хамтын хүчин чармайлт тодорхой үр дүнд хүрсэнд талууд сэтгэл ханамжтай байгаагаа илэрхийлэв.

2.Цаашид хоёр орны харилцааг шинэ түвшинд гаргахын тулд “Иж бүрэн түншлэл”-ийн зарчимд тулгуурлан өнөөг хүртэл хөгжүүлж ирсэн харилцаанд түшиглэн “Стратегийн түншлэл” байгуулах шинэ зорилт дэвшүүлэн ажиллахаар талууд санал нэгдэв. Монгол, Японы харилцааны шинэ үе болох “Стратегийн түншлэл”-ийг байгуулахад чиглэсэн алхам нь хоёр улсын харилцан ашигтай, бие биенээ нөхсөн харилцааг улам батжуулан хөгжүүлэх төдийгүй Азийн бүс нутаг болон олон улсын хамтын нийгэмлэгийн өмнө тулгамдаж буй улс төр, эдийн засаг, байгаль орчин зэрэг өргөн хүрээнд хамтран ажиллахад чухал арга хэмжээ болохыг талууд

НОТЛОВ.

3.“Стратегийн түншлэл”-ийг байгуулахад дараах салбарт хамтын ажиллагааг идэвхжүүлэх шаардлагатай гэдэг дээр талууд санал нэгдэв.Үүнд:

(1) Өндөр дээд хэмжээний яриа хэлэлцээг идэвхжүүлэх тухай

Өнгөрсөн хагас жилийн хугацаанд талууд дээд хэмжээнд 3 удаа, Гадаад Хэргийн сайдын түвшинд 3 удаа уулзалт зохион байгуулж, хоёр орны дээд өндөр хэмжээний яриа хэлэлцээ урьд өмнө байгаагүй хэмжээнд өрнөснийг сэтгэл ханамжтай тэмдэглэж, харилцааг улам гүнзгийрүүлэхэд дээд, өндөр хэмжээний уулзалтын давтамжийг нэмэгдүүлэх шаардлагатайг онцлов. Талууд цаашид албаны түвшний харилцан айлчлалуудын зэрэгцээ бүс нутгийн болон олон талт арга хэмжээний үеэр дээд, өндөр хэмжээний уулзалтыг тогтмол зохион байгуулах нь чухал хэмээн үзэж, ялангуяа Гадаад хэргийн сайд нарын яриа хэлэлцээг жил бүр зохион байгуулах сонирхолтой байгаагаа нотлов.

Хоёр орны Батлан хамгаалах яамд өндөр түвшний яриа хэлэлцээ хийх зэргээр батлан хамгаалах салбарын хамтын ажиллагаа хөгжиж байгааг талууд сайшаахын зэрэгцээ бүс нутаг, олон улсын энх тайван, тогтвортой байдлыг хангахад чиглэсэн энэ харилцааг бэхжүүлж, хэлхээ холбоогоо зузаатгахын ач холбогдлыг тэмдэглэв.

(2) Эдийн засгийн харилцааг идэвхжүүлэх талаар

Хоёр орны хооронд харилцан ашигтай, бие биенээ нөхсөн эдийн засгийн харилцаа хөгжүүлэх нөөц бололцоо байгааг талууд онцолж, түүнийг бодит ажил хэрэг болгоход хоёр орны Засгийн газар, хувийн хэвшлийн нэгдсэн хамтын ажиллагаа чухал болохыг нотлов.

Монголын тал нүүрс, зэс, уран, ховор метал, газрын ховор элемент зэрэг эрдэс баялгаа ашиглахад тэргүүний технологи, туршлага бүхий Япон Улстай хамтран ажиллах нэн чухал шаардлагатай гэсэн байр сууриа илэрхийлж, ашигт малтмалын төсөл хөтөлбөрүүдэд Японы хувийн

хэвшлийнхний оролцоог идэвхтэй дэмжихээ дахин нотлов. Японы тал монголын талын энэхүү байр суурийг талархан хүлээн авахын хамт Монгол Улс эрдэс баялаг, ашигт малтмалын хөрөнгө оруулалтын орчноо улам боловсронгуй болгох зэрэг тодорхой арга хэмжээ авна гэдэгт итгэж байгаагаа илэрхийлэв. Эрдэс баялгийн салбарт харилцан ашигтай хамтын ажиллагаа хөгжүүлэх нь хоёр орны эрх ашигт нийцнэ хэмээн үзэж, энэхүү хамтын ажиллагааг стратегийн түвшинд хөгжүүлэх шаардлагатай хэмээн талууд санал нэгдэв.

Монголын уул уурхайн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэхэд шаардлагатай зам, тээвэр зэрэг дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтад японы хувийн хэвшлийнхнийг оролцуулах эрмэлзэлтэй байгаагаа монголын тал илэрхийлэв. Японы тал монголын талын энэ эрмэлзлэлийг талархан хүлээн авахын хамт Монголын уул уурхай, дэд бүтцийн хэрэгцээ шаардлагатай уялдуулж, Японы “Шинэ хөгжлийн стратеги”-ийн хүрээнд хувийн хэвшлийнхээ үйл ажиллагааг цогцоор нь хөхиүлэн дэмжихэд анхаарал хандуулж ажиллахаа илэрхийлэв.

Хоёр орны худалдаа, хөрөнгө оруулалтыг дэмжих, Монголын уул уурхайн салбарыг хөгжүүлэхэд хоёр талын Засгийн газар, хувийн хэвшлийн зөвлөлдөх уулзалт чухал үүрэг гүйцэтгэж ирснийг өндрөөр үнэлж, цаашид Засгийн газар, хувийн хэвшлийн нэгдлийг бэхжүүлэхийн тулд уг уулзалтыг тогтмол зохион байгуулахын чухлыг тэмдэглэв.

Талууд хоёр орны худалдаа, хөрөнгө оруулалт, эдийн засгийн харилцааг гүнзгийрүүлэхийн тулд Эдийн засгийн түншлэлийн хэлэлцээр (ЕРА) байгуулах үйл явцыг урагшлуулах, үүнд хоёр талаас хүчин чармайлт гаргах нь чухал болохыг нотлов. Уг хэлэлцээрийг байгуулах боломж, нөхцлийг судлах зорилгоор Засгийн газар, хувийн хэвшлийн хамтарсан судалгааны баг энэ оны 6 дугаар сараас үйл ажиллагаагаа эхэлсэнийг талууд сайшаан тэмдэглэв. Эдийн засгийн түншлэлийн хэлэлцээр (ЕРА) байгуулах үйл явцад ийнхүү бодитой ахиц гарч байгаад талууд сэтгэл ханамжтай байгаагаа илэрхийлж, хамтарсан судалгааны багийн тайлангийн үр дүнг үндэслэн албан ёсны яриа хэлэлцээг 2011 онд багтаан эхлүүлэх зорилт тавьж, үйл ажиллагаагаа эрчимжүүлэхээр санал нэгдэв.

Монголын тал Япон Улсын Хөгжлийн албан ёсны тусламж нь Монгол Улсад ардчиллыг төлөвшүүлэх, зах зээлийн эдийн засгийн тогтолцоонд шилжих үйл явцад шийдвэрлэх үүрэг гүйцэтгэж, өнөөгийн Монгол Улсын тогтвортой хөгжилд чухал хувь нэмэр оруулсныг онцлон тэмдэглэв. Японы тал Монгол Улсын хөгжлийн төлөөх хүчин чармайлтыг цаашид ч үргэлжлүүлэн дэмжихээ илэрхийлэв. Үүнтэй холбогдуулан Монгол Улсын Засгийн газраас хүсэлт болгосон “Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх, байгаль орчныг хамгаалах хоёр шаттай иенийн зээлийн 2 дахь ээлжийг олгох тухай Харилцан солилцох Ноот бичигт гарын үсэг зурсныг японы тал сайшаав. Монголын тал Япон Улсын Засгийн газар, ард түмэнд талархал илэрхийлэв.

Монгол Улсын эрчим хүчний салбарын найдвартай ажиллагааг хангах чиглэлээр өнөөг хүртэл үзүүлж ирсэн Япон Улсын тусламжийг монголын тал өндрөөр үнэлэхийн зэрэгцээ эрчим хүчний салбарт тус улстай цаашид идэвхтэй хамтран ажиллах сонирхолтой байгаагаа илэрхийлэв. Японы тал монголын талын хүсэлтийг анхааралдаа авч, эрчим хүчний салбарт харилцаагаа өргөжүүлэхээ илэрхийлэв.

Монголын тал мах болон малын гаралтай бүтээгдэхүүнийг боловсруулах, малыг эрүүлжүүлэх зэрэг чиглэлээр Япон Улсаас техникийн тусламж авах сонирхолтой байгаагаа илэрхийлэв. Монголын талын эл хүсэлтийг японы тал анхааралдаа авч, мал аж ахуй, газар тариалан, ХАА-н салбарын харилцаагаа цаашид ч өргөжүүлэхээ илэрхийлэв.

Монголын тал байгалийн гамшгаас сэргийлэх, ялангуяа газар хөдлөлт зэрэг онцгой байдлын менежментийн чиглэлд Япон улсаас техникийн тусламж авах, хамтран ажиллах сонирхолтой байгаагаа илэрхийлэв. Японы тал энэ салбарын харилцаагаа өргөжүүлэхээ илэрхийлэв.

Японы тал эрчим хүч, хөдөө аж ахуй болон байгалийн гамшигтай тэмцэх зэрэг монголын талаас хүсэлт болгосон салбаруудын харилцааг хөгжүүлэх хүрээнд 2011 онд монголын 50 залуу мэргэжилтнийг Япон Улсад урихаа илэрхийлэв.

(3) Хүн солилцоо, соёлын харилцааг идэвхжүүлэх тухай

Хоёр орны харилцааг цааш хөгжүүлэхэд ард түмнүүдийн харилцан ойлголцлыг улам гүнзгийрүүлэх явдал чухал болохыг онцолж, иргэдийн солилцоо болон соёлын харилцааг идэвхжүүлэх шаардлагатайг талууд санал нэгтэй тэмдэглэв.

Талууд хоёр орны иргэдийн харилцан зорчих урсгалыг нэмэгдүүлэхийн төлөө байгаагаар илэрхийлсэн бөгөөд 2010 оны 4 дүгээр сараас Монголын Засгийн газар японы иргэдийг Монгол Улсад визгүй зорчуулах шийдвэр гаргасныг японы тал өндрөөр үнэлэв. Талууд соёлын харилцаа, иргэд солилцооны хамтын ажиллагааны бодит үр дүнд тулгуурлан хоёр орны иргэдийн солилцоог илүү чөлөөтэй болгох асуудлыг цаашдын яриа хэлэлцээний сэдэв болгон судалж үзэхээр санал нэгдэв.

Монголын ирээдүй болсон залуу үеийг сургах, боловсрол олгоход хоёр орны оюутан солилцооны хөтөлбөр чухал үүрэг гүйцэтгэж байгааг тэмдэглэв. Японд суралцах монгол оюутны тоог японы тал нэмэгдүүлнэ гэдэгт найдаж буйгаа монголын тал илэрхийлэв.

Хоёр орны иргэдийн солилцоог стратегийн зарчмаар өргөжүүлэх зорилгоор ирэх 3 жилийн хугацаанд Монгол Улсаас 1000 орчим залуусыг Японд хүлээж авах тухай 2009 оны 7 сард гаргасан “Монгол, Японы Засгийн газрын Хэвлэлийн хамтарсан мэдэгдэл”-ийн заалтыг бодитой хэрэгжүүлж буйгаа японы тал мэдэгдэж, монголын тал талархан хүлээн авав.

Хоёр орны найрамдлын нийгэмлэгүүдийн идэвхтэй үйл ажиллагаа иргэд хоорондын харилцан ойлголцлыг гүнзгийрүүлэх, итгэлцлийг бэхжүүлэхэд үнэтэй хувь нэмэр оруулж ирснийг талууд өндрөөр үнэлэв

2012 онд тохиох хоёр орны хооронд дипломат харилцаа тогтоосны 40 жилийн ой нь найрамдалт харилцаа, харилцан ойлголцлыг бэхжүүлэх чухал боломж гэж үзэж, ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэхэд талууд хамтран ажиллахаар санал нэгдэв.

(4) Бүс нутаг, глобал асуудлаарх хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх тухай

XXI зуунд дэлхийн энх тайван, хөгжил цэцэглэлийн төлөөх тодорхой бүс нутгуудын болон глобал асуудлыг шийдвэрлэхэд хамтын ажиллагаагаа бэхжүүлэхээр талууд санал нэгдэв.

НҮБ, ялангуяа НҮБ-ын Аюулгүйн зөвлөлийг шинэчлэх асуудлаар санал нэгтэй байгаагаа талууд дахин нотлоод НҮБ-ын Аюулгүйн Зөвлөлийн байнгын болон байнгын бус гишүүний тоог нэмэгдүүлэх нь зүйтэй хэмээн үзэв. Монголын тал Япон Улсыг НҮБ-ын Аюулгүйн Зөвлөлийн байнгын гишүүн болох, мөн байнгын бус гишүүнээр нэр дэвшихийг дэмжиж ирсэн байр сууриа цаашид ч үргэлжлүүлэн баримтлахаа илэрхийлэв.

Монголын тал хүлэмжийн хийг бууруулах зэргээр уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг арга хэмжээ авч хэрэгжүүлж байгаа хөгжиж буй орнууд болон уур амьсгалын өөрчлөлтөд өртөмтгий эмзэг улс орнуудад Японы Засгийн газраас 2012 оныг дуустал үзүүлэх тусламжийн хөтөлбөрийг өндрөөр үнэлэхийн сацуу энэ чиглэлээр Япон Улстай хамтран ажиллах сонирхолтой байгаагаа илэрхийлэв. Японы тал Монгол Улс уур амьсгалын өөрчлөлтийн сөрөг нөлөөний эсрэг идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулж байгааг үнэлэв. Уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотой асуудлыг шийдвэрлэх нь цаг үеийн тулгамдсан зорилт гэдгийг ухамсарлахын хамт Копенгагены Тохиролцоонд тулгуурлан голлох бүх улс орон адил тэгш оролцох үр өгөөжтэй олон улсын механизм байгуулах шинэ цогц эрх зүйн баримт бичгийг цаг алдалгүй батлан гаргахад олон улсын яриа хэлэлцээрийн хүрээнд хамтран ажиллахаа талууд дахин нотлов.

Талууд Зургаан талт яриа хэлэлцээ нь Солонгосын хойгийг олон улсын хамтын нийгэмлэгийн хяналт дор цөмийн зэвсэггүй бүс болгох, мөн цаашид Зүүн хойд Азийн энх тайван, тогтвортой байдлыг хангах үр нөлөөтэй механизм байх болно гэдэг дээр санал нэгдэв. Мөн хулгайлагдсан Япон иргэдийн асуудал зэрэг БНАСАУ, Япон Улсын хоорондын шийдвэрлэгдээгүй маргаантай асуудлуудыг цогцоор нь шийдвэрлэх ёстой гэсэн Япон Улсын байр суурийг Монгол улс дэмжиж байгаагаа дахин нотлов.

Монголын тал Ази, Номхон далайн бүс нутаг, түүний дотор Зүүн Азийн олон талт хамтын ажиллагааны механизмуудад нэгдэн орох

эрмэлзэлтэй байгаа бөгөөд энэ талаар японы талын дэмжлэгт найдаж байгаагаа илэрхийлэв. Японы тал монголын талын энэхүү хүсэл эрмэлзлэлийг ойлгож, талууд энэ чиглэлээр санал солилцож байхаар тогтов.

2010 оны 11 сарын 19-ний өдөр
Токио хот

Монгол Улсын Ерөнхийлөгч
Цахиагийн ЭЛБЭГДОРЖ

Япон Улсын Ерөнхий сайд
Наото КАН